

Årsmøte Ytre Østfold Skogeierlag, 2020

Sak 8 I. Støtte til skogbruksplanlegging, oppfølging av årsmøtets behandling siden 2016.

Styret viser til årsmøtets drøfting av kapitalforvaltning og videre drift ved behandling av årsberetning og regnskap på årsmøtet 13. april 2016. Årsmøtet samlet seg om å ta skogeierlagets kapital i bruk til hel eller delvis dekning av skogbrukernes egenandeler ved skogbruksplanlegging, for deretter å nedlegge laget. Ved alle årsmøter etter dette har det vært enstemmig tilslutning til styrets arbeid med dette, hvilket er nedfelt i protokoller og årsmøtepapirer som følger vedlagt (Vedlegg 1). Daværende styre henvendte seg etter årsmøtet i 2017 til berørte planmyndigheter ved skogbruksforvaltningen på fylkes- og kommunenivå om dette. Se vedlagte brev fra sommeren 2017 (Vedlegg 2).

Omorganisering i Viken Skog SA:

Under årsmøtet 20. mars 2019 opplyste styret om at Viken Skog SA få dager tidligere hadde fremlagt forslag om avvikling av skogeierområdene som lokale organisasjonsledd, og gjeninnføring av skogeierlag som kretsinnstilling basert på en samarbeidsavtale og nye normalvedtekter for skogeierlag tilknyttet Viken Skog SA.

Omorganiseringsprosessen var tidligere kun drøftet mellom Viken Skog SA og deres områdestyrer, uten at skogeierlagene var informert. Styret i Ytre Østfold Skogeierlag varslet årsmøtet om at det var uaktuelt for styret å akseptere flere av hovedelementene i dette. Styret fikk så årsmøtets støtte til å varsle dette også overfor det etterfølgende andelseiermøtet i Sarpsborg og Ytre Østfold skogeierområde, der styreleder i Ytre Østfold Skogeierlag kritiserte prosessen og hastverket i denne, og bestred at det var grunnlag for å gjøre vedtak om endring av vedtekter og innhold i en samarbeidsavtale på basis av de forslag som det såkalte «Vitaliseringsutvalget» da nylig hadde lagt fram (se Vedlegg 3). Det ble så votert over følgende vedtak:

Forslag til vedtak

Det som er lagt fram for andelseiermøtet betraktes som en første orientering om Vitaliseringsutvalgets forslag. Styret i Viken Skog SA bes om å sende sine forslag på høring til samtlige andelseiere, med mulighet for merknader og medvirkning ikke minst kanalisert gjennom skogeierlagene og deres styrer. Det er faktisk disse lagenes årsmøter som må vedta en endring av deres status, basert på et evt. «tilbud» om å bli «valgdistrikt» osv. fra Viken Skog SA. Og det er lite formålstjenlig for vitalisering og engasjement, at både vedtekter og innhold i en samarbeidsavtale er vedtatt i Viken Skog SA før skogeierlagene engang får hørt eller drøftet med sine medlemmer.»

Forslaget ble vedtatt med 22 mot 3 stemmer.

Deretter ble styreleder i Ytre Østfold Skogeierlag valgt som varautsending til Viken Skog SAs årsmøte, og møtte senere på årsmøtet. Etter omfattende kontakt med administrasjon og styre i Viken Skog SA frem mot årsmøtet, ble resultatet at styret i Viken Skog SA dagen før årsmøtet trakk forslaget til samarbeidsavtale fra behandling, og vi fikk også gjennomslag for noen helt avgjørende endringer i de fremlagte forslag til vedtektsbestemmelser. For nærmere redegjørelse for dette vises det til tidligere utsendt informasjonsskriv, og avholdt informasjonsmøte i Ytre Østfold Skogeierlag 5. mars 2020.

Samarbeidsavtalen ble deretter revidert etter flere innspill fra Ytre Østfold Skogeierlag, og sendt på høring til alle skogeierlag i Viken Skogs område i to høringsrunder utover høsten 2019. Det har stått strid om flere spørsmål mellom Ytre Østfold Skogeierlag og Viken Skog SA i disse høringsrundene, men til sist er det spørsmålet om hvorvidt Ytre Østfold Skogeierlag kan ha medlemmer som ikke er andelseiere i Viken Skog

SA, som har blitt blankt avvist. Etter en lang prosess har Viken Skog SA 15. januar 2020 avvist siste forslag til samarbeidsavtale fra styret i Ytre Østfold Skogeierlag.

Styret må på dette grunnlag konstatere at vi ikke har nådd fram med en løsning som styret kan akseptere. Det er vår vurdering at samarbeidsavtalen ikke er egnet som driftsgrunnlag for et selvstendig skogeierlag i kommunene Hvaler, Fredrikstad, Råde og Moss.

Situasjonen i tømmermarkedet i vårt område er at Viken Skog stadig har mistet markedsandeler. Viken Skog inkluderer tømmeromsetning fra Halden kommune i volumgrunnlaget for Ytre Østfold Skogeierlag. Totalavvirkningen for 2019 fordeler seg som følger (alle prosenttall gjelder omsetning):

	Totalavvirkning (m ³)	Glommen Mjøsen Skog, %	Viken Skog, %	Andelseiere i % av Viken Skog	Andelseiere i % av total
Ytre Østfold	60 000	66	32	56	18
Halden	97 000	66	28	25	7

Tømmeromsetningen varierer mellom alle kommunene, men basert på en gjennomsnittlig fordeling vil en avgrensning av Ytre Østfold Skogeierlags medlemmer til kun å omfatte andelseiere i Viken Skog SA, innebære at laget kun vil representere i størrelsesorden 10-20 prosent av tømmeromsetningen. Samarbeidsavtalens bestemmelse om medlemskap er derfor ikke forenlig med videre drift av skogeierlaget, se også sak 8 II.

Parallelt med dette har Viken Skog SA oppfordret til sammenslutning av skogeierlag til større enheter, særlig i de tidligere skogeierområdene der det var flere skogeierlag. Styret i Ytre Østfold Skogeierlag har ønsket å drøfte slik sammenslutning, men det ble avvist fra Sarpsborg Skogeierlags styre.

STYRETS VURDERING VED ÅRSMØTET 2020

Styret i Ytre Østfold Skogeierlag har vurdert den situasjonen som har oppstått, og det er fortsatt vår oppfatning at arbeidet med å dekke skogbrukernes egenandeler helt eller delvis ved kommende skogbruksplanlegging må videreføres. Styret mener likevel at det er fornuftig å se an utviklingen i tømmermarkedet de nærmeste årene før en tar stilling til avvikling av laget. Skogeierlaget har imidlertid ikke minst forpliktet seg i forhold til planprosessen i (gamle) Moss kommune, som nå er ferdigstilt. I tråd med vurderingen fra alle fire årsmøter siden 2016, er det også vår oppfatning at dette er en fornuftig bruk av lagets formue, godt innenfor formålsparagrafen.

Siden utbetaling av støtte til gjennomført skogbruksplanlegging i (gamle) Moss kommune vil komme i 2020 ønsker styret nå å formalisere et vedtak om dette i årsmøtet.

Forslag til vedtak:

Årsmøtet viser til tidligere behandling av spørsmålet om disponering av lagets formue, og gir styret fullmakt til å disponere gjenstående midler til subsidiering av igangsatt og planlagt skogbruksplanlegging i kommunene Moss, Råde, Fredrikstad og Hvaler. Midlene skal så langt det lar seg gjøre fordeles ut fra samvirkeprinsippet om proporsjonalitet, og best mulig tilpasset forholdsmessighet mellom de skogbrukere som bestiller skogbruksplan i de aktuelle kommunene, hensyntatt at dette strekker seg over en periode på noen år.

VEDLEGG 1

Nedenfor oppsummeres prosessen som ulike styrer har fulgt opp siden årsmøtet i 2016.

Sakset fra årsberetning for 2016, enstemmig godkjent av årsmøtet 5. april 2017:

«Skogeierlaget har i perioden hatt 2 styremøter, og i tråd med oppfordring fra årsmøtet 2016 har det blitt jobbet med å bruke lagets midler til å finansiere hele eller deler av brukernes egenandel ved områdetakster i lagets område, dvs. kommunene Moss, Rygge, Råde, Fredrikstad og Hvaler. Formålet med en slik finansiering er å disponere lagets midler i tråd med vedtektenes bestemmelser før laget deretter legges ned.

Styret har hatt kontakt med skogbruksforvaltningen i kommunene, og har fått tilsendt «*Hovedplan for skogbruksplanlegging med miljøregistrering i Østfold, 2016-2025*». Av denne fremgår det at skogbruksplanlegging og områdetaksering startet opp i Moss i 2016, og at oppstart i de 4 andre kommunene er planlagt til 2020. Basert på 50 prosent oppslutning og det statstilskuddet som det utløser, vil lagets midler kunne finansiere hele egenandelen for de aktuelle skogeierne. Midlene er oppspart gjennom mange år tilbake i tid. Hvem som bør kunne få egenandelfinansiering bør vurderes nærmere ved gjennomføring. Utgangspunktet bør være historisk tilknytning til skogeierforeningen, men styret bør ha anledning til å vurdere enkel disponering av lagets midler, basert på vedtektenes formålsparagraf. De berørte må informeres tidligst mulig.

Styret mener derfor at det bør jobbes videre med å gjennomføre årsmøtets oppfordring om bruk av lagets midler til områdetakster og skogbruksplanlegging med sikte på en styrt avvikling av Ytre Østfold Skogeierforening når planprosessen tillater det. Slik det nå ser ut vil det tidligst kunne skje i 2020.»

Sakset fra årsberetning for 2017, enstemmig godkjent av årsmøtet 4. april 2018:

«Styret ble på siste årsmøte oppfordret til å fortsette arbeidet med å overføre lagets kapital til den forestående områdetaksering. I den forbindelse ble det av styret forfattet og oversendt et skriv til skogbruksforvaltningen i fylket med kopi til skogbruksforvaltningen i de enkelte kommuner der vi redegjorde for våre ønsker med hensyn på fordelingen av midlene. På grunn av at arbeidet ikke vil foregå samtidig i de enkelte kommuner, og at det ikke er sikkert at det vil være samme organisasjon som får tilbudet i alle kommuner, byr det på noen utfordringer å få til en riktig fordeling mellom alle berettigede andelseiere.

Det er i skrivende stund ikke fullstendig avklart hvem som får tilbudet for første runde som vil være Moss kommune, men planen er at oppstart vil være våren 2018. I de 4 andre kommunene er oppstart planlagt til 2020.

Styret anser det som fornuftig å opprettholde laget i noe tid framover for å ha kontroll på fordelingen av formuen. Det legges derfor ikke fram noe forslag om oppløsning av laget på førstkommende årsmøte.»

Sakset fra årsberetning for 2018, godkjent av årsmøtet 20. mars 2019:

«Styret har fortsatt arbeidet med å forberede bruk av lagets kapital til den forestående områdetaksering. Planprosessen er nå i gang i Moss kommune, og det er Mjøsens Skog som forestår planarbeidet. Styret har kontakt med både skogbruksforvaltningen i Rygge/Moss og prosjektleder i Mjøsens Skog. 47 eiendommer i Moss har bestilt plan, hvilket dekker over 96 pst av totalt skogareal i kommunen. I de 4 andre kommunene er oppstart planlagt til 2020. Planleggingen vil da ikke være avsluttet før i 2022.

Styret anser det fortsatt som fornuftig å opprettholde laget i noe tid framover for å ha kontroll på fordelingen av formuen. Det legges derfor ikke fram noe forslag om oppløsning av laget.»

VEDLEGG 2

Sendt sommeren 2017

Ytre Østfold Skogeierlag
v/ Per-Oskar Ørmen
Krogstadåsen 8
1640 RÅDE

Til Skogbruksetaten hos fylkesmannen i Østfold, skogbrukskontoret i Fredrikstad kommune og skogbrukskontoret i Moss, Rygge og Råde kommune.

Som en konsekvens av at Viken skog har omorganisert til større områder med egne budsjett i Vikens økonomi, er tiden kommet for å avvikle det gamle skogeierlaget i vårt distrikt. Skogeierlaget sitter på betydelige verdier i form av egne midler. Dette er penger som skogeierlaget har tjent over lang tid tilbake ved at medlemmene benyttet seg av skogeiersamvirket som tømmeroppkjøper. For at vi skal kunne avvikle må vi først finne et godt formål som er i henhold til lagets vedtekter å bruke disse pengene på. Det er derfor vedtatt å subsidiere den forestående områdetakseringen med disse pengene. Ved å gjøre dette håper vi at flere skogeiere vil bestille skogbruksplan for sin eiendom slik at vi kommer over 50 % som er andelen for å få 50% statstilskudd.

Ytre Østfold skogeierlag har i dag en egenkapital på ca. 550 000 kr. Vi ønsker at disse pengene kan fordeles etter samvirkeprinsippet om proporsjonalitet, f.eks. mest mulig likt pr dekar skog eller som en prosentvis dekning av fast og variabelt priselement i prisen for en skogbruksplan til de skogeiere som bestiller skogbruksplan for sin eiendom i kommunene nevnt ovenfor.

I utgangspunktet ville det vært ønskelig at de som mottok slik støtte er eller har vært medlemmer av skogeiersamvirket, men på grunn av at pengene er inntjent over mange år ville det antagelig føre til mye ekstraarbeid å finne ut om den enkelte skogeiendom en eller annen gang har levert tømmer gjennom samvirket. Vi foreslår derfor å se stort på tingene og la i prinsippet alle få ta del i godene. En måte å koble til skogeiersamvirket på kan være i et informasjonsskriv om tilbudet om uforpliktende å oppfordre til å melde seg inn i Viken igjen for de som er utmeldte.

Når det gjelder spesielt store skogeiendommer som konsekvent har levert tømmer utenom skogeiersamvirkets kanaler, og dermed aldri har bidratt til å opparbeide formuen som nå skal fordeles bør `` fingrene fra fatet `` prinsippet gjelde. Vi antar at de som konsekvent ikke har ønsket å delta i skogeiersamvirket, også vil opptre prinsipielt konsekvent i forhold til disponering av opparbeidet foreningskapital.

Vi ser at dette med å fordele pengene likt på et prosjekt som er planlagt å gå over 4-5 år og der en ikke vet hvor stor andel av skogeierne en vil få med, vil by på noen utfordringer. Det er ønskelig at involverte i arbeidet finner en løsning på dette slik at vi eventuelt kan overføre pengene til f.eks. et fond til formålet. Særlig er det vel aktuelt raskt å kunne stille et forholdsmessig beløp til disposisjon for pågående planlegging i Moss, uten å måtte komplisere dette i forhold til "matematisk likhet" med de etterfølgende planprosessene i Rygge, Råde, Fredrikstad og Hvaler

Vi håper på respons på saken og styret i Ytre Østfold skogeierlag tar gjerne et møte med involverte i arbeidet for å komme videre med saken.

Med hilsen

Styret i Ytre Østfold skogeierlag

Per-Oskar Ørmen (leder) Tormod Kase, John Lilleborge og Rolf Mikkelsen.

VEDLEGG 3

Styreleder i Ytre Østfold Skogeierlag la fram følgende:

«Forslag til andelseiermøtet i Sarpsborg og Ytre Østfold skogeierområde, 20.3.2019

I Ytre Østfold skogeierlag har vi forsøkt nå gjennom flere år å ta Viken Skog SA's organisasjonsmodell på alvor. Siden Sarpsborg skogeierlag ikke har vært interessert i en sammenslåing har vi i Ytre Østfold skogeierlag vedtatt å få aktivisert den innelåste kapitalen ved å benytte den til delbetaling av skogeiernes egenandel ved forestående skogtaksering/skogbruksplanlegging. Dette er i gang i Moss, og de øvrige kommunene vil følge frem til 2022. Deretter ville vi nedlegge skogeierlaget, siden Viken har lagt alle operative funksjoner til de nye skogeierområdene.

De forslag styret i Viken Skog SA nå fremmer på bakgrunn av Vitaliseringsutvalget feier bena under prosessen i vårt skogeierlag. Dette viser ikke minst hvor viktig det er å ha lokalplanet med i de utredninger som gjennomføres. Jeg har siden i fjor sommer tilbudt meg å drøfte situasjonen med styreleder i Viken Skog SA, eller andre han måtte delegere det til, men har ikke fått annen respons enn at jeg måtte vente på organisasjonsutvalget (senere omdøpt til Vitaliseringsutvalget).

Mandatet som årsmøtet i Viken Skog SA for 2018 vedtok, sier bl.a. at forslaget skal ut på «.en påfølgende bred organisasjonsmessig behandling i skogeierområdene før behandling...».

a) Hemmelighold helt fram til at styret i Viken Skog SA gjør sitt vedtak kun en uke før andelseiermøtene starter, og b) at saken med innstillingen fra Vitaliseringsutvalget dukker opp som troll av eske på innkallingen som sågar sendes ut en dag senere enn vedtektene krever,

er ikke en adekvat måte å ha bred «organisasjonsmessig behandling» på. Dette er slett organisasjonskultur.

Proessen er kjørt ovenfra og ned, og mangler hjemmel i vedtekter og myndighetsforhold.

- Skogeierlagene ble tilnærmet «frikoblet» fra Viken Skog SA i 2010 (noe som egentlig var at avkommet kuttet båndene til sitt mangfoldige opphav).
- Skogeierområdene ble da eneste lokale forankring i Viken Skog SAs vedtekter.
- Dette kuttet den organisasjonsmessige koblingen til skogeierlagene.
- Verken før eller etter dette har det for øvrig vært mulig å sitte sentralt i Viken Skog SA å vedta noe over skogeierlagene, herunder å endre deres vedtekter.
- At forslag til både nye standardvedtekter og samarbeidsavtale for skogeierlagene nå skal behandles i et områdemøte, og deretter vedtas i Viken Skog SA's årsmøte uten å gå veien om skogeierlagenes årsmøter, er etter min oppfatning uheft.
- I følge vedtektene er det årsmøtene, ikke dette forumet vi nå sitter i, som utøver øverste myndighet i skogeierlaget.

Jeg har jobbet i mange timer og dager med det som nå foreligger av protokolloppsett for valgkomiteer og årsmøter/andelseiermøter. Det har vært oppoverbakke hele tiden. Først når dette endelig var landet for en ukes tid siden, kom Vitaliseringsutvalgets innstilling og styrets behandling av denne ut i åpent lende. Det tyder ikke på vilje til åpenhet og involvering. Og det respekterer ikke nedlagt arbeid lokalt.

Skal den nye organisasjonsstrukturen kunne fungere, og virkelig føre til vitalisering, må vi gjennomføre en prosess som viser respekt for skogeierlagenes posisjon og normale styringsprinsipper forankret i vedtekter og plassering av årsmøtets myndighet.

Forslag til vedtak

Det som er lagt fram for andelseiermøtet betraktes som en første orientering om Vitaliseringsutvalgets forslag. Styret i Viken Skog SA bes om å sende sine forslag på høring til samtlige andelseiere, med mulighet for merknader og medvirkning ikke minst kanalisert gjennom skogeierlagene og deres styrer. Det er faktisk disse lagenes årsmøter som må vedta en endring av deres status, basert på et evt. «tilbud» om å bli «valgdistrikt» osv. fra Viken Skog SA. Og det er lite formålstjenlig for vitalisering og engasjement, at både vedtekter og innhold i en samarbeidsavtale er vedtatt i Viken Skog SA før skogeierlagene engang får hørt eller drøftet med sine medlemmer.»